

ELŐSZÓ

Történeti-gyakorlati útmutatót vesz kézbe a Marosvásárhely régi és mai utcáin eligazodni akaró kedves olvasó. Könyvünk összegezi, egyetlen kötetbe foglalja a valamikori székely főváros sok változáson átesett utcáinak névtárát. A régi-mai, valamint román-magyar utcanévsor mellett történetiségében is bemutatja a marosvásárhelyi utcanévadást. A történeti utcanévtár levéltári kutatás és helyszíni felmérés eredménye.

A betűsoros névtárt az utcanévadás történetét vázoló tanulmány előzi meg, amely a gyakori „keresztelőket” és névváltoztatásokat követi nyomon. Az utóbbi évszázadban Marosvásárhely számottevő gazdasági fejlődés tanúja volt. Megnőtt a beépített területek felülete, ami új utcák nyitását tette szükségessé. Egy-egy fellendülési időszak az új utca-nyitásokban is tetten érhető. Ilyen szakasz volt a múlt század vége, századunk eleje, az első világháborút követő évtized, vagy a huszadik század hetvenes-nyolcvanas évei. Az ekkor született utcanevek a korszak hivatalos ideológiáját, szellemiségét tükrözték. A hivatalos névadásban egy idő óta divattá vált a történelmi személyiségek, a művelődés kiemelkedő szereplőinek nevét választani az utcák jelölésére. Már a XIX. század második felében a névadók előnyben részesítették a nemzeti elkötelezettség példamutató személyiségeit. Ezt követték az államhatalom, a rendszer jellegét kifejező nevek.

Erdély Romániához csatolása után az utcák elnevezése az új főhatalom és szuverenitás kifejezőjévé vált. Hasonlóképpen történt a második bécsi döntést követő magyar időszakban, valamint a II. világháború után berendezkedő kommunista rendszer idején is. Ez utóbbi hatalomra kerülésével megjelentek a munkásosztályt és annak eszmeiségét megtestesítő elnevezések, de amelyek – a meghirdetett elvek kezdeti tiszteletben tartásával – kétnyelvűek voltak. A Magyar Autonóm Tartomány felszámolását követően a pártállami román nacionalista irányzat vált uralkodóvá minden tekintetben. Utcaneveinkben jól követhető, és ez tükröződik ma is, hét évvel a Ceaușescu-féle rendszer megdöntése után. A városunk hagyományaitól idegen, a lakosság etnikai arányát és jogos igényeit semmibe vevő utcanévadási politika megváltoztatására – remélhetőleg – nem kell még hét esztendő várjunk.

Az utcanévtárban megtalálható Marosvásárhely utcáinak, tereinek, közeinek a különböző időszakokban használt megnevezése, illetve azok román és magyar változata. Csupán a városi úthálózathoz nem tartozó régi mezei és erdei utakat nem ismertettük. Az ezek iránt érdeklődő olvasót Vigh Károly

1996-ban megjelent, általunk forrásműként használt helynév-feldolgozása tájékoztathatja. Nem tárgyaltuk az utcahálózat kiépítésének és korszerűsítésének történetét sem, ugyanis az az ipar- és gazdaságtörténet felé térített volna el.

Ezúton mondunk köszönetet az adatgyűjtés és a felmerült kérdések tisztázásában nyújtott önzetlen segítségéért Ioan Eugen Man úrnak, a városrendészet szakemberének.

A szerző